

EMLÉKEZTETŐ

a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseti veszélyek szabályozása tárgyában tartott tanácskozásról

A tanácskozás helyszíne: Miskolctapolca, a BorsodChem Nyrt. üdülője

A tanácskozás időpontja: 2006. szeptember 14-15.

A tanácskozás résztvevői:(a Jelenléti ív szerint – ld. 1. sz. melléklet)

A tanácskozás célja: A terület szabályozásában és a végrehajtási gyakorlat során felmerült kérdések megvitatása, közös álláspont kialakítása, módszertani útmutató kidolgozásához javaslat tétele.

Bihari Gyula megnyitójában köszöntötte a résztvevőket.

Vass Gyula tő. ezredes hatékonynak tartja az ehhez hasonló tanácskozásokat. Hasznosnak ítélte, hogy a szakértők is csatlakoztak a megbeszéléshez, mert az ő tapasztalatukra is szükség van.

Bemutatta a módszertani útmutató elkészítésének céljára, kidolgozásának alapelveire, tartalmára és elkészítésének ütemtervére vonatkozó hatósági-szakhatósági javaslatot (a továbbiakban: Terv) (2. sz. melléklet).

Gáspárné Bada Magda ismertette az ipar javaslatait (3. sz. melléklet), melyet a megbeszélés két napja alatt megvitatásra javasolnak.

Dr. Kátai-Urbán Lajos pv. alezredes hangsúlyozta, hogy a tervezett útmutató nem nagy terjedelmű anyag lesz, ugyanis az elképzelések szerint főként a már meglévő módszertani elemekre való hivatkozásokat, valamint a meghivatkozott módszertani elemek elfogadott alternatíváit fogja tartalmazni.

I. Vita a módszertani útmutatóról:

1. Célok, kidolgozási alapelvek, ütemterv

A módszertani útmutató elkészítése célját, a kidolgozás alapelveit és az ütemtervet a résztvevők elfogadták azzal a kiegészítéssel, hogy a bevezető rész szögezze le az útmutató azon alapelveit és célját is, mely elvek mentén biztosítható a biztonsági szint növekedése és a versenyhátrány kiküszöbölése.

Az ipar tudomásul veszi, hogy az EU-s követelmények nem teszik lehetővé a hazai vállalkozások számára kedvezőbb körülmények biztosítását, de kéri, hogy a követelmények ne legyenek szigorúbbak, mint amilyeneknek az Unióban működő versenytársaknak kell megfelelniük.

Dr. Cseh Gábor kiemelte, hogy az ütemterv tartását hátrányosan befolyásolhatja a létszámprobléma (létszámhiány), melyet az ügyek növekvő száma, valamint az utolsó negyedévre ütemezett ellenőrzések mennyisége súlyosbíthat.

2. Tartalmi kérdések

A résztvevők a Terv mellékletét képező Szinopszist elfogadták.

Az ipar által felvetett problémákkal a vonatkozó fejezetek részletesen foglalkozni fognak.

Az útmutató tartalmát egy szakértői csoport – melyben minden érintett képviselteti magát – szükség szerint évente aktualizálja.

II. Vita az ipar által megfogalmazott javaslatokról:

1. *A kockázatbecslés csak reális veszélyekre terjedjen ki, korlátozódjék a belső technológiákból fakadó üzemzavarokra.*

Vass Gyula tő. ezredes szerint ettől el lehetne tekinteni, ha az EU útmutatói erre nem terjednének ki.

Bihari Gyula javasolta, hogy a földrengést ne kelljen reális veszélyként figyelembe venni, ha az adott területen a Richter skála szerint 3-as fokozatnál erősebb rengés nem valószínűsíthető.

Czakó Sándor szerint igaz, hogy az EU útmutatók ezt a témát említik, de Magyarországon ezeket a szempontokat az építészeti előírások kezelik. A magyarországi övezetben ezen külső katasztrófák valószínűsége olyan kicsi, hogy nem érdemes foglalkozni vele. A SEVESO szabályozás szellemisége is a belső üzemzavarok elemzésére koncentrál.

Megállapodás:

A tervezési filozófiában elegendő bemutatni azt, hogy az esetleges természeti katasztrófákat hogyan vették figyelembe - ha azok figyelembevétele indokolt volt;, és az üzemeltető nyilatkozik arról, hogy azok az esetleges veszélyekre megfelelő választ adtak.

A belső technológiákból fakadó üzemzavarok esetében a 18/2006. (I. 26.) Korm. rendelet szerinti szűrési kritériumokat kell alkalmazni. A „reális” - nem „reális” kvalitatív elemzés önmagában nem elégséges alap a szcenáriók kiszűréséhez.

2. *A társadalmi kockázat elemzése csak a civil lakosságra terjedjen ki.*

Megállapodás:

a) a pontosított társadalmi kockázat számítása során figyelmen kívül hagyhatók azon vállalkozások munkavállalói,

- akik feladata az üzem üzembiztonságának fenntartása (karbantartás, hibaelhárítás.);
- akik részt vesznek a súlyos ipari baleset kezelésében, elhárításában, konkrét feladattal rendelkeznek a beavatkozás végrehajtása során (pl.: őrző-védő szolgálat, létesítményi tűzoltóság, stb.).

b) figyelmen kívül hagyhatók továbbá azon vállalkozások munkavállalói is,

- akik az üzem területén bérleménnyel rendelkeznek,
- akik az üzem területén folyamatos megbízással (rendszeresen, időszakos jelleggel) tevékenységet végeznek (pl.: nagyberuházások kivitelezői, alvállalkozók),
- valamint egyéb munkahelyek,

A b) pontban leírtak elfogadhatók amennyiben megfelelnek az alábbi követelményeknek:

- az adott veszélyes ipari üzemmel egységes biztonsági irányítási rendszer szerint működnek,
- a veszélyes ipari üzem dolgozóival azonos eljárásrendet működtetnek a súlyos ipari baleset esetére, és a riasztás, egyéni védelem, elzárkózás feltételei szükség szerint biztosítottak,
- a veszélyes ipari üzem dolgozóival azonos felkészítésben, oktatásban részesültek, a gyakorlatok végrehajtásában részt vettek.

A fenti követelmények teljesítését a veszélyes ipari üzem ezektől a vállalkozásoktól átvállalhatja, vagy szerződésben foglalt kötelezettségként előírhatja.

A feltételek teljesítésének ellenőrizhetőségét a hatóság részére biztosítani kell. Amennyiben e feltételek nem teljesülnek, e munkavállalókat a pontosított társadalmi kockázati görbe számításakor figyelembe kell venni.

Megjegyzés: A társadalmi kockázattal kapcsolatos hatósági állásfoglalás megtalálható a hatóság honlapján.

3. *Ne a tartályok teljes űrtartalmát, hanem azok tényleges üzemi kapacitását (ameddig a tartály biztonságtechnikai szempontból tölthető) lehessen figyelembe venni a számítások során.*

Megállapodás:

Mind a veszélyes ipari üzem azonosításánál, mind a kockázatelemzésnél a tényleges üzemi kapacitást kell figyelembe venni, feltéve, hogy az üzemeltető megfelelő nyilvántartási rendszert működtet (legalább két évre visszamenőleg biztosítja a vonatkozó adatok visszakereshetőségét, ellenőrizhetőségét). Ez az elv értelemszerűen alkalmazható a vésztárolók esetében is. A tényleges üzemi kapacitás bizonyítása az üzemeltető feladata.

4. A vagonok meghibásodási valószínűségének meghatározása több vagonszám esetén. Az ipari vágányon álló vagonok esetében – függetlenül azok számától - generikus frekvencia értéke: 5×10^{-7} 1/év legyen.

Bihari Gyula kifejtette, hogy amennyiben a lineáris számítás során alkalmazandó általános generikus frekvencia (5×10^{-7} 1/év) megalapozott lenne, akkor sokkal több teljes keresztmetszetű törésnek kellett volna bekövetkeznie az országban, illetve a világban, mint amiről a szakirodalom beszél. A teljes keresztmetszetre lehetne egy pontosabb generikus adatot meghatározni, figyelembe véve a hazai statisztikai adatokat. Az ipar továbbra is kétli, hogy reális veszélyként számba kellene venni vágányon való tárolás esetén a teljes tartályhasadást.

Dr. Cseh Gábor az adatpontosítás kapcsán utalt arra, hogy van matematikai módszer az üzemspecifikus adatnak az általános generikus adattal való kombinálására (Bayes-elmélet). Tájékoztatta a tanácskozás résztvevőit, hogy EU-s projekt keretében, holland koordinálással egy új megközelítésű meghibásodási adatbázis kidolgozása folyik (ún. Taylor-féle adatbázis). Az eredmények validálása remélhetőleg az év végén lezárul. Amint az adatbázis nyilvánosan is hozzáférhetővé válik, felvehető a módszertani útmutatóba is.

Megállapodás:

- 4.1 Az üzemi vagy az üzem kezelésében lévő nyomástartó vasúti tartálykocsik esetében a vágányon álló (tárolt) vagonra az általános generikus frekvencia 5×10^{-7} 1/év (tartályfelhasadástól különböző ok miatti teljes leürítés).
- 4.2 Az általános generikus frekvencia értéket az átlagosan jelenlévő vagonszámra lineárisan kell figyelembe venni. Amennyiben nemzetközi szakirodalom kedvezőbb generikus értéket közöl, és annak az adott telephelyen való alkalmazhatósága megindokolható, úgy azt is figyelembe lehet venni.
- 4.3 Csak a töltött vagonokkal kell foglalkozni. (Ugyan a RID szerint a tisztítatlan üres tartálykocsi veszélyessége a töltött vagonéval azonosnak veendő, azonban üres vagonból nem jut ki veszélyes anyag a környezetbe.)
- 4.4 A belső eszkalációs hatás vizsgálatokor
 - mérgezésnél elegendő csak egy vagonnyi mennyiséggel számolni;
 - tűzhatás szempontjából (hősugárzás) legalább három vagonra vonatkozó következmény-elemzés szükséges, amennyiben igazolható, hogy az üzem ezt az izolációt biztosítani tudja.

Annak eldöntése, hogy a terjedési modell felállításakor elegendő-e a robbanásból eredő léglökési hullámnál egyetlen vagonnyi anyagmennyiséget figyelembe venni (az egyidejűség kérdése), további szakértői megfontolás tárgyát képezi. Ezzel a kérdéssel a módszertani útmutatóban külön foglalkozni szükséges.

5. *Reakció megfutása, illetve égés esetén a keletkező vegyi anyagok azonosítására a hatóság fogadja el a cég képviselőjének nyilatkozatát.*

Megállapodás:

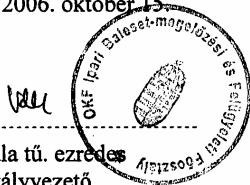
A nem üzemszerű működés közben keletkező veszélyes anyagok azonosítása vonatkozásában az üzemeltető nyilatkozik a Ket. vonatkozó szakaszának megfelelően, de a hatóság vagy a szakhatóság indokolással kifogást emelhet (kiegészítő tájékoztatást kérhet).

6. *Egyebek*

Amennyiben a veszélyességi övezeten belül a halálozás (egyéni; társadalmi) kockázati szintje olyan mértékű, hogy az csak - az R. 5. melléklet 1.7 pontjában szereplő kritériumok szerinti - kockázatsökkentő intézkedések meghozatalával fogadható el, akkor a hatóság minden esetben egyedi elbírálás alapján az üzemeltetővel történő konzultáció során dönt a reálisan meghozható intézkedések megtételéről.

Az R. 20. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a külső védelmi tervek elkészítése során arról az üzemeltetők véleményt nyilváníthatnak. A külső védelmi tervek teljes körű gyakoroltatásába az érintett veszélyes ipari üzem minden esetben bevonják.

Miskolctapolca, 2006. október 15.

Vass Gyula t. ezredes
főosztályvezető
Országos Katasztrófavédelmi
Főigazgatóság

Dr. Cseh Gábor
igazgató
Magyar Kereskedelmi
Engedélyezési Hivatal

Dr. Gáspárné Bada Magda
igazgatóhelyettes
Magyar Vegyipari Szövetség

Dr. Czakó Sándor
ügyvezető igazgató
CK Triolor Kft.

- Mellékletek:
1. Jelenléti ív
 2. Terv a súlyos ipari balesetek megelőzésével kapcsolatos módszertani útmutató elkészítéséhez
 3. Ipari álláspont a 2006. szeptember 14-15.-i a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos baleseti veszélyek megelőzésének szabályozása tárgyában tartandó tanácskozáshoz